

O RAVNOPRAVNOSTI JEZIKA U RADU SAVEZNIH ORGANA

BEOGRAD, 13. prosinca (Tanjug).³ – Poslije uvođenja simultanog prevodenja na jezike naroda Jugoslavije u Saveznoj skupštini poduzimaju se koraci da se osigura ravnopravnost upotrebe jezika i u saveznim organima i u propisima federacije.

O tom je u srijedu povedena debata na zajedničkoj sjednici Odbora Saveznog vijeća za organizaciono-politička pitanja i grupe Vijeća naroda Savezne skupštine za osiguranje ravnopravnosti jezika u radu saveznih organa i u propisima.

Na ovoj prvoj sjednici dvaju skupštinskih tijela, koja će se problemima ravnopravnosti jezika baviti sve do ljetnog skupštinskog odmora, pretresani su okviri i opseg upotreba jezika, naročito sa stanovišta jednakosti u javnom jezičnom saobraćaju. Članovi odbora i grupe treba da zauzmu stavove o tome u kojim organima prvenstveno osigurati ravnopravnu upotrebu jezika. Kako je u početku rekao predsjedavajući dr Koča Jončić, to bi, pored Savezne skupštine bili Predsjedništvo Republike, SIV, državni i savezni sekretarijati, zatim zajednice udruženja i asocijacija, socijalnog osiguranja i druge.

Kad je riječ o osiguranju ravnopravnosti jezika u propisima, polazi se od konstatacije da je u tome dosada znatno više učinjeno na političkom planu nego što je precizirano zakonskim normama, iako se u više zakonskih akata daju osnove za ravnopravnu upotrebu svih jezika naroda Jugoslavije.

Jedno je od važnijih pitanja i to treba li sve ono što se želi postići na tom području regulirati izmjenama sadašnjih zakona, ili donijeti poseban zakonski tekst o ravnopravnosti jezika. Pitanje je također u kojoj mjeri osiguranje upotrebe jezika naroda proširiti i na jezike narodnosti Jugoslavije.

Odbor za organizaciono-politička pitanja i grupe Vijeća naroda treba da završe taj posao do ljetne skupštinske pauze i da pripreme poseban dokument o upotrebi jezika koji će podnijeti Saveznom vijeću.

NAPOMENA UREDNIŠTVA »JEZIK«

Uredništvo je u povodu članka S. Babića u 1. broju ovogodišnjeg Jezika primilo nekoliko članaka, među ostalim i od Pavla Ivića, ali su oni više političke nego jezične prirode i pisani su tako da bi uz njih bio potreban opširan komentar. Kako se time raspravljanje o problemima koja ti članci pokreću ne bi završilo, uredništvo je odlučilo da dalje raspravljanje ne nastavlja. Nada se da će se u vezi s naprijed objavljenim izjavama IK CKH i IK CKS, s raspravama Odbora Saveznog vijeća za organizaciono-politička pitanja i grupe Vijeća naroda Savezne skupštine i nakon mjera koje se poduzimaju ili

³ Preneseno iz Vjësника od 14. 12. 1967.

će se poduzeti zaostali problemi povoljno riješiti i da će hrvatska varijanta književnog jezika biti u svemu ravnopravna s književnim jezicima ostalih naroda Jugoslavije i da u budućnosti neće biti jezičnih zastranjenja vrijednih javne pažnje. Lingvisti će, ne trošeći snage na političku stranu jezične problematike, moći svoje lingvističke poslove obavljati mirnije i uspješnije, na opću korist i napredak naše zajednice.

Uredništvo

SPORNI SUFIKS -TELJ

Stjepan Babić

0. Prije desetak godina zapazio sam da se imenice sa sufiksom -telj počinju progoniti. Bilo je i profesora slavista koji su progon poticali jer su smatrali da je opravdan. Znanstvenu podlogu za to nalazili su u radovima prof. A. Belića i M. Stevanovića. Međutim, njihovi su zaključci bili pogrešni jer su im neki podaci bili nepoznati, a poznate nisu dobro protumačili. Smatrao sam da je takvu ocjenu potrebno ispraviti zbog znanstvene istine i zbog praktičnoga djelovanja. Stoga sam napisao članak pod naslovom *Žigosani sufiks -telj*.¹ U tome nisam bio osamljen. I Blaž Jurišić u članku O produktivnim formantima u tvorbi nomina *agentis*,² napisanom i objavljenom nešto prije mogega članka, pobija mišljenje A. Belića, a prema tome i M. Stevanovića. Oba su članka potakla M. Stevanovića da ponovno razmotri pokrenuta pitanja.³ Sada on jednim dijelom ublažuje svoje prijašnje oštre sudove: »A mi ćemo ovde istaći još i to da nikako ne treba zazirati od upotrebe imenica ove vrste bilo koji nastavak da imaju. U ovome treba da odlučuje spontanost i rasprostranjenost njihove upotrebe« (str. 16). Na 13. str. kaže da je neosnovana i suvišna borba protiv sufiksa -telj i protiv imenica njime izvedenih, ali iz njegovih riječi proizlazi kao da ih on nije ni žigosao ni bio za borbu protiv njih jer piše: »ja ne žigošem taj nastavak niti pak imenice koje se njime izvode« (str. 6), »I kada za ove kažemo da su knjiškog a ne narodnog karaktera, ili kada za neke od njih kažemo da arhaično zvuče, mi ne ratujemo protiv njih i ne žigošemo ih« (str. 13). A što je nego žigosanje i poziv na borbu kad se u normativnom djelu, u školskoj gramatici kaže:

»Ograničen je broj imenica m. roda izvedenih nastavkom *-telj* od glagola, kao što su: *ròditelj, prijatelj, spàsitelj, stvòritelj, upràvitelj, učitelj, hrànitelj*.

Ove imenice su građene prema ruskom ili starocrkvenom jeziku (istakao S. B.), zato ih je kod starijih pisaca bilo znatno više. Kod njih nalazimo i: *gònitelj, i křčitelj, i istrèbitelj, i mùčitelj, i pobèdi-*

¹ Jezik, X, str. 113–116.

² Ivšićev Zbornik, Zagreb, 1963, str. 183–190.

³ Produktivnost nekih nastavaka kojima se grade nomina *agentis*, Naš jezik, 14, str. 1–19.